

Europautvalget

INFORMASJONSPAKKE FRA FAGGRUPPE PÅ EØS/EU

12. MARS 2020

Det vises til innkalling til møte i Europautvalget, sendt 5. mars. Møtet finner sted 12. mars. Fra regjeringen stiller utenriksminister Ine Eriksen Søreide, justis- og beredskapsminister Monica Mæland og samferdselsminister Knut Arild Hareide. Stortingets faggruppe for EU/EØS-informasjon (utredningsseksjonen, stortingsbiblioteket og internasjonal avdeling) har utarbeidet nedenstående bakgrunnsinformasjon knyttet til sakene på dagsordenen og andre aktuelle EU/EØS-spørsmål.

Justis- og beredskapsminister Mæland vil redegjøre for:

- Situasjonen i Hellas og Norges bidrag

Samferdselsminister Hareide vil redegjøre for:

- EUs fjerde jernbanepakke

Utenriksminister Eriksen Søreide vil redegjøre for:

- Bruk av EØS-midler til migrasjon
- Deltakelse i EUs programmer 2021-2027
- Brexit og det fremtidige forholdet til Storbritannia
- Europeisk helseberedskapssamarbeid mht. koronaviruset
- EØS-midlene – Polen og Ungarn

Andre aktuelle EU/EØS-spørsmål

- Forslag til ny klimalov i EU
- Diskusjon om minstelønn i EU

Rettsakter

- Aktuelle rettsakter for møtet i EØS-komiteen 20. mars 2020

Justis- og beredskapsminister Mæland vil redegjøre for:

Situasjonen i Hellas og Norges bidrag

«Å gjøre flyktninger og migranter om til et politisk pressmiddel er ikke akseptabelt. Norge støtter EU fullt ut i denne saken. EU- og Schengen-landene kan ikke gi etter for dette politiske presset». Det sa utenriksminister Ine Eriksen Søreide i sin [utenrikspolitiske redegjørelse](#) i Stortinget 5. mars i år.

Uttalelsen kommer etter at Tyrkias president i februar sa landet ikke lenger vil stanse migranter fra å komme inn i EU. Dette har ført til økt press spesielt på landgrensen mellom Hellas og Tyrkia, men det har også kommet meldinger at flere forsøker å nå Hellas sjøveien. Tyrkiske myndigheter sier et stort antall migranter har krysset grensen, men greske myndigheter har avvist dette. Samtidig har det kommet rapporter at greske grensevakter bruker svært hardhendte virkemidler for å hindre migranter fra å komme inn i landet. Dette omfatter tåregass og også at kystvaktbåter avskjærer småbåter med migranter. Det har også kommet meldinger om voldsepisoder og konflikter med lokalbefolkningen i de overfylte leirene på Lesbos. Det var i 2016 at Tyrkia lovte å sikre den tyrkiske grensen mot at EU skulle betale til sammen 6 milliarder euro til landet.

Presidentene i Europakommisjonen, Europaparlamentet og Det europeiske råd besøkte sammen den gresk-tyrkiske grensen 3. mars. [Von der Leyen](#) roste greske myndigheter for innsatsen og understreket at EU står samlet og har et felles ansvar for å sikre EUs yttergrenser. Hun sa Frontex vil bidra med bl.a. fartøy, helikoptre og personell for å styrke grensekontrollen. Hun lovte også 700 millioner euro i finansielle støtte til Hellas.

Den tyrkiske presidenten Erdogan møtte kommisjonspresidenten og presidenten i Det europeiske råd og generalsekretæren i Nato i Brussel 9. mars. Han ønsker at flere flyktninger fra Tyrkia skal bosettes i EU og mer penger fra EU. Erdogan etterlyste også solidaritet fra de øvrige Nato-landene i krigen i Syria. EU lovte å samarbeide med Tyrkia og fylle inn manglende elementer i avtalen fra 2016. Selv om det ikke kom konkrete resultater fra møtet, blir det vurdert som positivt at EU og Tyrkia møtes. Tyrkia har også lovet å hindre migranter fra å ta ut i båter fra den tyrkiske kysten for å unngå farlige sjøreiser.

[Tall fra FNs flyktningebyrå](#) viser at det så langt i år har kommet 16 777 migranter til Europa per 2. mars. I hele 2019 kom det vel 123 000 migranter. Igjen er det Hellas (8432) som mottar flest, men det kommer også mange til Spania (4558), Italia (2553) og Malta (989) (alle tall per 2. mars 2020). 116 personer er registrert omkommet og savnet så langt i år (mot totalt 1319 i fjor).

For å bistå sårbare migranter og avhjelpe situasjonen på grensen til Tyrkia har Norge tilbudt å sende senger, madrasser og telt til greske myndigheter. Dette kommer i tillegg til betydelig norsk støtte på andre områder knyttet til denne situasjonen. Det skriver [regjeringen i en pressemelding 4. mars i år](#). I tillegg mottar Hellas støtte gjennom EØS-midlene ([se egen sak nedenfor](#)). Statssekretær Hilde J. Barstad [deltok 27. februar på en lansering av et asyl- og migrasjonsprogram i Hellas](#). Norge vil sammen med Island og Liechtenstein bidra med om lag 350 millioner kroner fra 2019-2024. Programmet skal hjelpe greske myndigheter med å bygge opp systemene for behandling av asylsøknader, spesielt søknader fra sårbare grupper og enslige mindreårige. Det er også satt av penger til prosjekter som skal bidra til å støtte bo- og tjenestetilbud for sårbare asylsøkere.

Ekstraordinært justisministermøte 4. mars

EUs innenriksministre møttes til ekstraordinært møte i Brussel 4. mars. Her deltok [også justis- og beredskapsminister Monica Mæland](#) fra Norge. I forkant av møtet sa hun at «*det er viktig for meg å delta på rådsmøtet for å løfte Norges ståsted og bidra til kontrollen på Europas yttergrenser. Situasjonen på grensen mellom EU og Tyrkia er uoversiktlig, og det er vanskelig å si noe konkret*

om hvilke følger dette kan få for Europa. Vi følger situasjonen på grensen mellom Tyrkia og Hellas tett».

I [forkant av møtet skrev den danske regjeringen til Folketinget](#) at det er viktig at den greske regjeringen får den nødvendige støtte, både direkte og gjennom Frontex, til å håndtere situasjonen. Det er også viktig at Europakommisjonen sørger for koordinert innsats og at EUs yttergrenser sikres.

I [konklusjonene fra møtet](#) skriver ministrene at selv om Rådet anerkjenner Tyrkias innsats og utfordringer knyttet til 3,7 millioner migranter i landet, er det uakseptabelt å bruke migrantene som politiske pressmiddel. Ministrene understreker at illegal grensekryssing ikke vil bli godtatt og at EU og medlemslandene står klare til å øke innsatsen for å sikre dette.

Asylreform og forhold til Afrika

I sitt [arbeidsprogram for 2020 har den nye Europakommisjonen](#) sagt den vil presentere en ny migrasjons- og asylpakt, inkludert forslag til rettsakter. Ursula von der Leyen sa 9. mars at forslagene vil omfatte komme i midten av april. Reform av det europeiske asylsystemet vil være et sentral element. Kommisjonen skriver i arbeidsprogrammet at målet er et fleksibelt, humannt og effektivt asylsystem som bidrar til å sikre tillit til retten til fri bevegelse i Schengen-området.

På [toppmøtet i oktober 2018 var EUs stats- og regjeringssjefer](#) enige om behovet for å styrke grensekontrollen, reformere Dublin-systemet, styrke samarbeidet med tredjeland, få bedre system for retur og stanse irregulær migrasjon. Imidlertid er det stor avstand mellom landene spesielt knyttet til asyl og byrdefordeling av ankomne migranter. Europaparlamentet har flere ganger kritisert EU-landene for manglende framgang. Det gjelder ikke minst [forslaget til revisjon av Dublin-forordningen](#) knyttet til det felles asylsystemet. Europaparlamentet har vedtatt en posisjon om at EU-landene skal motta asylsøkere etter en fordelingsnøkkel basert på BNP og befolkning. Blant EUs medlemsland er det stor uenighet mellom EUs medlemsland både om fordelingsnøkkelen, og i hvilken grad landene skal være forpliktet til å ta imot asylsøkere.

Mens det er stor uenighet knyttet til den felles asylpolitikken, har det vært enighet om behovet for styrket kontroll med yttergrensene. EU har gjennomført flere tiltak for å bedre kontrollen. Dette omfatter bl.a. styrket kontroll med id og reisedokumenter for EU- og EØS-borgere, nytt elektronisk inn- og utreisesystem i Schengen for tredjelandborgere og et system for reiseopplysninger- og tillatelser etter modell av det amerikanske ESTA-systemet. EU har også styrket grense- og kystvaktbyrået Frontex.

Det har i tillegg vært oppmerksomhet om langsiktige tiltak for å redusere migrasjonspresset fra Afrika. I [26. februar var](#) kommisjonspresident Ursula von der Leyen sammen med 20 kommissærer og EUs høyrepresentant for utenrikssaker i Etiopia for å møte Den afrikanske union (AU). Fra europeisk side ble det lagt vekt på å understreke at forholdet mellom EU og Afrika er et likeverdig partnerskap. Målet er samarbeid for å sikre bærekraftig økonomisk vekst. EU kom i 2018 med en plan for eksterne investeringer i Afrika og etablerte et flergiverfond for Afrika som blant annet bidra til dette. Norge har også gitt bidrag til EUs flergiverfond. Kommisjonen [la 9. mars fram et utkast til en Afrika-strategi](#). Målet er å bli enige med AU om en felles strategi på et toppmøtet mellom AU og EU i oktober. Det har kommet blandede reaksjoner fra de afrikanske landene. [Politico](#) skrev 27. februar at afrikanske land selv ønsker å definere hva som er Afrikas problemer og hvordan de kan løses. De mener bl.a. at fred og stabilitet må gis hovedprioritet og at gjennomføringen av [Den afrikanske frihandelsavtalen](#) er viktig.

Situasjonen i Norge

Tall fra UDI viser at det ved utgangen av januar hadde kommet 225 søknader om asyl i Norge. [I fjor kom det samlet 2305 asylsøkere til landet](#). I 2015 kom det 31 000 asylsøkere til landet. I [Stortingets spørretime 4. mars sa statsråd Mæland](#) at gjenbosetting av migranter fra Hellas til

Norge ikke står på dagsorden nå. I en [pressemelding 2. mars i år](#) understreker regjeringen at Norge har kontroll på egne grenser og at Norge er bedre rustet nå enn ved flyktningkrisen i 2015/2016.

UDI har tidligere vist til at en viktig grunn til det lave antallet asylsøkere i Norge er grense- og ID-kontroller i Europa. [Norge har siden 26. november 2015 gjennomført midlertidig kontroll](#) på deler av den indre grensen. De to første årene ble det begrunnet i grenseforordningens artikkel 29. Artikkelen åpner for kontroll på grunn av alvorlige og vedvarende mangler ved yttergrensekontrollen, som utgjør en alvorlig trussel mot offentlig orden eller sikkerhet. Etter november 2017 har begrunnelsen vært knyttet til grenseforordningens artikkel 25, med grunnlag i terrortrusler. Norge forlenget grensekontrollen på nytt i november 2019. I forbindelse med revisjonen av Schengen-grenseforordningen [kritiserte Europaparlamentet Norge og de fem andre Schengen-landene](#) som har hatt midlertidig grensek kontroll i tre år. Europaparlamentet ønsker at reglene for dette skjerpes: Kortere tidsperiode, strengere krav til dokumentasjon og endret beslutningsprosess.

Samferdselsminister Hareide vil redegjøre for:

EUs fjerde jernbanepakke

«Arbeidet med å forberede nasjonal gjennomføring av de fem rettsaktene i EUs fjerde jernbanepakke fortsetter fra 2018, med sikte på å fremme en lov- og samtykkeproposisjon til Stortinget vinter/vår 2020. Dette er avhengig av tilstrekkelig fremdrift i Efta og på EU-siden», skriver regjeringen i vedlegget til arbeidsprogrammet for samarbeidet med EU i 2020, [Sentrale EU- og EØS-saker i forvaltningen](#).

[EUs fjerde jernbanepakke](#) ble vedtatt i EU i 2016, og alle rettsaktene i pakken har trådt i kraft i medlemslandene. Enkelte EU-land, blant annet Finland, [implementerte den tekniske delen](#) av pakken 16. juni 2019, mens et flertall, blant annet Danmark og Sverige, gjennomfører dette 16. juni 2020. EØS EFTA-landenes utkast til EØS-komitebeslutning for innlemmelse i EØS-avtalen ble oversendt EUs utenriksstjeneste (EEAS) 4. mars 2020.

Fjerde jernbanepakke inneholder forslag om endring av fem direktiver og forordninger, pluss oppheving av én forordning. Rettsaktene er fordelt over en teknisk del og en markedsdel. Det nye regelverket fokuserer på innenlands persontransport og følger opp tidligere pakker som har omhandlet grensekryssende godstransport (2001), innenlands persontransport (2004) og grensekryssende persontransport (2007). «Det overordnede målet er å revitalisere jernbanesektoren og gjøre den mer konkurransedyktig overfor andre transportformer», [skriver regjeringen](#), som mener det nye regelverket i stor grad er «i tråd med de innspillene som norske myndigheter har foreslått».

Myndighetsoverføring

Tre av rettsaktene [kan innebære overføring av myndighet](#) til Det europeiske jernbanebyrået (ERA): revisjon av ERA-forordningen, direktivet om samtrafikkveien til jernbanesystemene og jernbanesikkerhetsdirektivet. Regjeringen mener myndighetsoverføringen er «lite inngripende», og at Stortingets samtykke skal innhentes etter Grunnloven § 26 annet ledd. Samferdselsdepartementet skriver i [høringsnotatet](#) at det er likhetstrekk med myndighetsoverføringen til EUs byrå for luftfart (EASA). Justisdepartementets [lovavdeling vurderte](#) den gang at myndighetsoverføringen var «såpass "lite inngripende" at den vil kunne innlemmes i EØS-avtalen med Stortingets samtykke etter Grunnloven § 26 annet ledd. Som nevnt innledningsvis vil imidlertid Stortingets syn på grunnlovsvurderingen ha betydning i tilstilfeller».

I et [brev](#) til Stortingets utredningsseksjon i april 2018, skriver Samferdselsdepartementet at den fjerde jernbanepakken innebærer overføring av myndighet til Det europeiske jernbanebyrået

(ERA) og til EU-domstolen: «De vedtakene som etter forordningen skal treffes av ERA vil altså kunne få direkte virkning overfor norske rettssubjekter. Videre blir en eventuell klageprosess og rollene til Statens jernbanetilsyn og Samferdselsdepartementet påvirket. På de angitte områdene vil det dermed foregå en overføring av myndighet fra norske myndigheter av følgende art:

- Vedtaksmyndighet overføres fra Statens jernbanetilsyn til byrået
- Klagemyndighet overføres fra Samferdselsdepartementet til byråets klageinstans ("Board of Appeal")
- Domstolsmyndighet overføres fra norske domstoler (og EFTA-domstolen) til EU-domstolen»

De enkelte rettsaktene

Nytt jernbanesikkerhetsdirektiv

[Direktivet](#) innfører et felles europeisk sikkerhetssertifikat for jernbaneforetak, som skal utstedes av ERA og være gyldig i hele EU. For foretak som bare ønsker å operere nasjonalt, kan søkeren velge om den nasjonale sikkerhetsmyndigheten eller ERA skal treffe beslutningen. Andre bestemmelser i direktivet er bl.a. en begrensning av medlemslandenes mulighet til å fastsette nye nasjonale regler for jernbanen. Gjennomføring av direktivet vil kreve endringer i jernbaneloven med tilhørende forskrifter, ifølge [EØS-notatet](#) (oppdatert 6.11.18).

Nytt samtrafikkdirektiv

[Direktivet](#) gir ERA myndighet til å godkjenne jernbanekjøretøy som skal brukes i flere land. Dersom søkeren ønsker det, kan kjøretøy som skal benyttes i ett enkelt land, fortsatt behandles av nasjonale myndigheter. Videre følger det at ERA skal få myndighet til å forhåndsgodkjenne tekniske løsninger for det felleseuropeiske togkontroll- og signalsystemet (ERTMS). I regjeringens [EØS-notat](#) (oppdatert 2.11.2018) står det at en gjennomføring av direktivet vil medføre behov for endring i jernbaneloven og samtrafikkforskriften, i tillegg må de nasjonale tekniske kravene gjennomgås, og forholdet til Grunnloven må vurderes særskilt «da rettsakten overfører myndighet fra nasjonale sikkerhetsmyndigheter til ERA».

Ny ERA-forordning

Med nytt samtrafikkdirektiv og nytt jernbanesikkerhetsdirektiv er ERA tilført nye oppgaver og myndighet, det er derfor også nødvendig med en ny ERA-forordning. Den nye [forordningen](#) tilfører ERA myndighet til å fatte vedtak på følgende tre områder: Utstede felles sikkerhetssertifikat til jernbaneforetak, utstede tillatelser til jernbanekjøretøy, og forhåndsgodkjenne tekniske løsninger for ERTMS. «Forholdet til Grunnloven, på bakgrunn av overføring av myndighet til ERA, vil bli vurdert nærmere. Det samme gjelder eventuelle endringer i jernbaneloven», står det i [EØS-notatet](#) (oppdatert 14.11.18).

Klager på ERAs vedtak behandles i en klagenemnd, og vedtakene her vil være bindende for ERA. Det er vedtatt en gjennomføringsforordning ([EU 2018/867](#)) om prosedyreregler for klageorganet til ERA, som blant annet inneholder bestemmelser om voldgiftsordningen for de tilfeller hvor det er uenighet mellom nasjonal sikkerhetsmyndighet og ERA. Voldgiftsordningen omhandler både uenighet ved søknad om sikkerhetssertifikat, tillatelse for kjøretøy og typegodkjenning av kjøretøy, samt for koordineringsprosessen av ERTMS-godkjenning, ifølge [EØS-notatet](#) om gjennomføringsforordningen (oppdatert 28.8.18).

Statens jernbanetilsyn deltar på vegne av Norge fullt ut i ERAs arbeid, [skriver regjeringen](#). Norge er også representert i ERAs styre, men uten stemmerett. Det er mulig for norske togselskaper å sende sine søknader til ERA på norsk, og norske borgere kan få jobb i ERA på linje med EU-borgere.

Felles europeisk jernbaneområde: liberalisering av innenlands persontrafikk og styring av infrastruktur

[Direktivet](#) åpner for konkurranse på jernbanenettet for innenlands persontransport fra og med 14. desember 2020. Dette innebærer at alle togselskap som er godkjent i EU, kan etablere kommersielle jernbaneruter hvor som helst i EU. Retten kan begrenses der det allerede drives en rute under en kontrakt om offentlig tjenesteforpliktelse. Målet er å øke omfanget og kvaliteten på persontransport med tog. Når det gjelder infrastruktur er hovedregelen er at det skal være et skille mellom infrastrukturforvalter og leverandør av transporttjenester. «*Samferdselsdepartementet har fremført sine posisjoner til EUs lovgivende myndigheter, og det endelige endringsdirektivet tar hensyn til flere av disse. Bl.a. gjelder det adgangen til at staten kan eie og/eller kontrollere både infrastrukturforvalter og jernbaneforetak, og at man må ta hensyn til offentlig kjøpt transport ved utøvelse av den frie tilgangsretten*», skriver regjeringen i [EØS-notatet](#) (oppdatert 29.05.18). Direktivet vil medføre endringer i jernbaneloven og jernbaneforskriften.

Konkurransesutsetting av innenlands persontransport med jernbane

Ifølge [forordningen](#) skal det som en hovedregel være krav om anbud ved tildeling av kontrakter om offentlig tjenesteyting for persontransporttjenester med jernbane (konkurranse om sporet). Kravet om anbud trådte i kraft 3. desember 2019. I en overgangsperiode fram til 24. desember 2023 vil det være mulig med direktetildeling med en maksimal kontraktslengde på 10 år. Senest fra 25. desember 2023 skal alle kontrakter tildeles etter konkurranse. Forordningen åpner for direkte tildeling av kontrakter i følgende situasjoner:

- Særlige omstendigheter som gjør at direktetildeling av kontrakten vil gi bedre kvalitet på tjenestene eller høyere kostnadseffektivitet
- Mangel på tilbydere
- Lav kontraktsverdi/begrenset togproduksjon
- Hastetiltak ved fare for trafikkavbrudd

Gjennom jernbanereformen har Stortinget allerede lagt grunnlag for konkurranse om sporet i Norge. Ifølge regjeringens [EØS-notat](#) (oppdatert 29.5.18) kan nødvendige tilpasninger av norsk rett gjennomføres i form av forskrift med hjemmel i jernbaneloven og yrkestransportloven.

Fjerde jernbanepakke er tidligere omtalt i [informasjonspakken](#) til europautvalgsmøtet 29. mai 2018.

Utenriksminister Eriksen Søreide vil redegjøre for:

Bruk av EØS-midler til migrasjon

Europautvalget er informert om at utenriksministeren vil orientere om hvordan EØS-midler brukes til å takle utfordringene knyttet til migrasjon i Hellas og i andre land som mottar EØS-midler. Stortingets faggruppe for EU/EØS-informasjon har valgt å fokusere på Bulgaria, Romania og Polen, i tillegg til Hellas, i bakgrunnen nedenfor:

Vi viser innledningsvis til teksten vår lenger opp om åpning av et [asyl- og migrasjonsprogram i Hellas under EØS-midlene](#). Sammenlagt omfatter programmet 33 millioner euro i perioden 2019-2024 og skal bidra til kapasitetsbygging av det nasjonale systemet for asyl- og migrasjonsadministrasjon i Hellas, med særlig fokus på de mest sårbare gruppene av asylsøkere, herunder enslige mindreårige. Det gis også støtte på 200 000 euro til sivilsamfunnsorganisasjoner og lokale myndigheter for å styrke samarbeidet mellom sentrale myndigheter og andre aktører. Prosjektene under asyl- og migrasjonsprogrammet [beskrives i mer detalj på UDs hjemmesider](#).

Regjeringen understreker at Norge ikke bare bidrar med penger, men også med norsk og internasjonal ekspertise gjennom Utlendingsdirektoratet (UDI), Justis- og beredskapsdepartementet, Utlendingsnemnda (UNE), EUs Fundamental Rights Agency (FRA),

FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) og Den internasjonale organisasjonen for migrasjon (IOM).

Det vil også være viktig for Norge å bistå andre mottakerland av EØS-midlene i deres håndheving av Schengen-yttergrensen og håndtering av migrasjon- og asylutfordringer. I tillegg til Hellas, får også Bulgaria, Polen og Romania støtte gjennom de bilaterale norske midlene. Alt i alt gis det 47.7 millioner euro i støtte i inneværende periode til de fire landene på asyl/migrasjons- og innenriksfeltet. Mens programmet i Hellas kalles asyl- og migrasjon («*asylum and migration*»), faller asyl- og migrasjonsstøtten i de tre andre mottakerlandene innunder det som kan virke som noe bredere innenriksprogrammer («*home affairs*»).

	EEA Grants	Norway Grants	Total
Bulgaria	-	5.0	5.0
Greece	33.0	-	33.0
Poland		4.7	4.7
Romania	-	5.0	5.0

Amounts are in € million and for the period 2014-2021. The figures are subject to change until all relevant programme agreements are signed in all countries.

Kilde: www.eeagrants.org

Hovedformålet med støtten til de tre andre mottakerlandene, som det er i Hellas, er å bidra til å utvikle velfungerende nasjonale systemer for asyl- og migrasjonsadministrasjon. Disse skal sikre og ivaretar retten til å søke asyl, særlig for mindreårige asylsøkere og sårbare grupper. Bakteppe er den asyl- og migrasjonssituasjonen Europa har opplevd de siste årene, og som igjen er blitt aktuelt de siste ukene. Fakta-arket til [eeagrants.org](http://www.eeagrants.org) viser til at mer enn 700 000 asylsøkere ba om beskyttelse i Europa bare i 2017. Dette gjør håndtering av de ulike situasjonene nasjonalt til en prioritet.

Innenriksprogrammet for [Bulgaria](#) ble signert i mai 2018 og første utlysninger er ventet første kvartal 2020. En hovedgrunn for støtten til asyl- og migrasjonshåndteringen under programmet er at Bulgaria siden 2013 har opplevd et økt migrasjonspress. Som del av programmet gis det prioritet til å styrke politiet med tanke på at det er få andre kilder til tilsvarende tiltak. Av tre hovedpilarer – grenseforvaltning, asylsystem og politisamarbeid - dekker EU hovedsakelig de to første, mens de norske midlene fokuserer på det siste (politisamarbeid).

Innenriksprogrammet for [Romania](#) ble signert i juni 2018. En hovedgrunn for støtten til asyl- og migrasjonshåndteringen under programmet er at situasjonen nær Romanias grenser er forventet å øke presset på et asylsystem som allerede er utfordret mht. kapasitet.

Innenriksprogrammet for [Polen](#) ble signert i september 2019. En hovedgrunn for støtten til asyl- og migrasjonshåndteringen under programmet er utfordringer knyttet til manglende informasjon om asylsøkere og migranter, manglende koordinering av aktiviteter og støtte mellom relevante myndigheter, beskyttelse av sårbare grupper og utilstrekkelig psykologisk og pedagogisk støtte til asylsøkere. I tillegg er det behov for kapasitetsbygging hos ansvarlige myndigheter.

Deltakelse i EUs programmer 2021-2027

Regjeringen har, så langt vi kan se, ikke publisert informasjon om innholdet i den foreløpige tilbakemeldingen til EU om norsk deltakelse i EU-programmer i perioden 2021-2027. Fristen for en slik uforpliktende tilbakemelding var februar i år. Det eneste som er kjent er at regjeringen i april 2019 sendte en intensjonserklæring om at Norge har til hensikt å delta i forskningsprogrammet Horisont Europa. Det tas forbehold om størrelsen på budsjettet og

Stortingets samtykke. [En endelig tilbakemelding om norsk deltakelse i EU-programmer skal gis i februar 2021](#), etter at EUs langtidsbudsjett er vedtatt.

De norske bidragene for deltakelse i EUs programmer er basert på norsk del av samlet brutto nasjonalinntekt (BNI) i EU og EFTA-landene. Kommisjonen foreslår å øke bidragene til Horisont Europa og utdanningsprogrammet Erasmus+ med 45 prosent og 133 prosent i neste programperiode fra 2021. Europaparlamentet har tatt til orde for å tredoble bidraget til Erasmus+, noe også kommisjonspresident Ursula von der Leyen har støttet. Medlemslandene har foreløpig ikke kommet til enighet, og mange land er i utgangspunktet negative til en så stor økning.

Da Norge ble med i det nåværende forskningsprogrammet Horisont 2020 (2014-2020), var det totale norske bidraget mellom 17 og 18 milliarder kroner for hele sjuårsperioden. [NTB har regnet ut](#) at det norske bidraget til det nye forskningsprogrammet kan stige til rundt 22 milliarder kroner. Prislappen på Erasmus+ kan bli rundt 6,7 milliarder kroner, opp fra 3,3 milliarder i dag. Både eurokursen og den relative utviklingen i størrelsen på EUs og Norges BNI vil påvirke bidraget. Her kan også brexit spille inn. Endelig bidrag vil avhenge av vedtaket om EUs langtidsbudsjett, det såkalte Multiannual Financial Framework (MFF) for 2021-2027.

Horisont 2020 og Erasmus utgjør i dag ca. 85 prosent av den norske kontingenten for programdeltakelse. Nylig informerte Kunnskapsdepartementet om at [det fortsatt skal være Forskningsrådet som har hovedansvar](#) for Horisont, mens Innovasjon Norge får ansvar for koordinering av norske innovasjonsprosjekter.

Norge deltar også i [flere andre EU-programmer](#), som Kreativt Europa, EUs romprogrammer og CEF Digital (investering i en felles digital infrastruktur). For den kommende perioden har det fra norsk side vært viktig å sikre full deltakelse i de programmene vi skal delta i, i samsvar med EØS-avtalen (slik vi har i programmene i dag). Spørsmålet er tatt opp i flere EFTA-kommentarer. I den foreløpige enigheten mellom Rådet og Parlamentet om langtidsbudsjettet er det tatt inn en formulering som sikrer deltakelse i samsvar med vilkårene i EØS-avtalen. Dette er i samsvar med dagens ordning, men spørsmålet er del av de horisontale problemstillingene knyttet til EUs langtidsbudsjett som ikke vil bli endelig avgjort før langtidsbudsjettet blir vedtatt.

Norsk deltakelse i Det europeiske forsvarsfondet (EDF)

Norge har, som eneste ikke-EU-land, deltatt i forskningsdelen i forsøksperioden til EUs nye forsvarsfond (PADR). [Fra 2021 vil fondet bli permanent under navnet European Defence Fund \(EDF\)](#). Kommisjonen har foreslått å bruke 13 milliarder euro i perioden 2021-2027, hvorav 8,9 milliarder euro er satt av for å stimulere til felles innkjøp og utvikling av utstyr og våpensystemer. Planen er at bedrifter og forskningsinstitusjoner skal danne konsortier på tvers av landegrensene. Det endelige budsjettet og en del horisontale problemstillinger vedtas som en del av EUs langtidsbudsjett.

[I Europautvalget 4. februar i år sa forsvarsminister Frank Bakke-Jensen](#) at: «Regjeringen ønsker at Norge skal ha mulighet til å delta i fondet gjennom EØS-avtalen. Kommisjonen har foreslått en ordning som betyr at Norge kan delta, men dette er ikke endelig avklart fra EUs side». På spørsmål fra Marianne Marthinsen (Ap) om prosessen videre, sa Bakke-Jensen at arbeid har gått sent, blant annet på grunn av brexit og uro i Tyrkia. Norge har insistert overfor EU på at vi har en spesiell rolle knyttet til det indre marked: «Derfor er det naturlig at vi behandles særskilt i så måte. Det er et argument vi har fått forståelse for, og så får vi se hvor lang tid EU eventuelt bruker på tredjelandsspørsmålet».

EUs langtidsbudsjett for 2021-2027

De endelige kostnadene for norsk deltakelse i EU-programmene blir først avklart når EUs langtidsbudsjett er vedtatt. Diskusjonene om langtidsbudsjettet, det første uten Storbritannia, er krevende både mht. størrelse og innretning.

Kommisjonen og Parlamentet ønsker å gi EU økte midler, mens [mange av medlemslandene holder igjen](#). Sverige, Danmark, Nederland og Østerrike kjemper hardt for at EUs budsjett ikke skal være større enn 1 prosent av EUs BNI. Kommisjonen foreslo opprinnelig en ramme på 1279 mrd. euro for hele perioden, noe som svarer til 1,11 prosent av samlet BNI. Europaparlamentet ønsker at den økes til 1,30 prosent. I det siste kompromissforslaget i forkant av det ekstraordinære toppmøtet i februar var forslaget fra Kommisjonen på 1095 mrd. euro, som svarer til 1,074 prosent av samlet BNI. [Det ble ingen enighet mellom landene på toppmøtet](#).

Når det gjelder innretning, ønsker Kommisjonens med sitt forslag å legge opp til noe mindre overføringer til landbruk og utjevning og økte overføringer til forskning, innovasjon og vitenskap. Kommisjonen ønsker også å investere mer penger i forsvar, sikkerhet og grenseforvaltning, og ikke minst i grønn omstilling (det såkalte «*Just Transition Fund*»). Dette er nytt og reflekterer nye utfordringer på disse områdene siden forrige langtidsbudsjett (2014-2020). Men det er en hard og lang dragkamp mellom medlemslandene når det kommer til de ulike prioriteringer (forskning og innovasjon vs landbruk vs utjevning osv.). Kommisjonen foreslår også [nye inntektskilder](#) - såkalte «egne midler» - som er inntekter som går direkte inn i EU-budsjettet. I det siste kompromissforslaget foreslås det to slike inntektskilder: en avgift på ikke-resirkulert plastavfall og inntekter fra omsetningen av klimavoter.

Brexit og det fremtidige forholdet til Storbritannia

I sin [utenrikspolitiske redegjørelse til Stortinget 5. mars](#) understreket utenriksminister Ine Eriksen Søreide at «*Storbritannias utmelding av EU har vært krevende for alle parter. Men vi har forberedt oss godt. Det får vi igjen for nå.*»

Norge inngikk i desember 2018 en [skilsmisseavtale med Storbritannia](#) sammen med Island og Liechtenstein. Avtalen ble signert i London 28. januar og trådte i kraft i det Storbritannia gikk ut av EU og EØS natt til 1. februar 2020. Den gjenspeiler i stor grad skilsmisseavtalen mellom EU og Storbritannia på de områder som er relevante for EØS-avtalen, med spesielt fokus på borgeres rettigheter.

I forbindelse med signeringen [uttalte utenriksminister Eriksen Søreide](#) at «*Nå er vi klare til å starte forhandlingene med Storbritannia. I tillegg til å forhandle en ny avtale for handel med varer og tjenester, skal vi få på plass nye avtaler for sektorer som utdanning, helse og andre områder der vi trenger erstatning for EØS- og de andre avtalene vi har hatt med Storbritannia mens de har vært medlem av EU.*»

I et felles møte i Oslo 3. februar, uttalte statsministrene i de tre EØS EFTA-landene at de [ønsket å samarbeide](#) i de fremtidige forhandlingene med Storbritannia. Statsminister Solberg sa «*Det er mye positivt med å gjøre det. Vi har ikke fattet noen regjeringsbeslutning ennå, men det er nok en oppfatning om at vi kan få mest ut av en forhandling hvis vi forhandler sammen.*» I sin [utenrikspolitiske redegjørelse](#) bekreftet utenriksministeren at deler av forhandlingene, særlig om en frihandelsavtale, vil skje sammen med Island og Liechtenstein. Samtidig understreket hun at det vil være viktig å håndtere andre deler av forhandlingene bilateralt.

Overgangsordning

Viktig for norske aktører (næringsliv, studenter, arbeidstakere mm.) ved en ordnet brexit, som vi nå står overfor, er at den innebærer en overgangsordning også for EØS-EFTA-landene. Det vil bety at de i denne perioden vil ha samme rettigheter i og markedsadgang til Storbritannia som i dag. Overgangsperioden er *ikke* en del av selve skilsmisseavtalen mellom EØS-EFTA-landene og Storbritannia, men regjeringen har sagt både til EU og Storbritannia at overgangsperioden også kan gjelde samtlige avtaler Norge har med EU. Dette har krevd et eget folkerettslig instrument og egen lovgivning for å sikre at Storbritannia også i Norge vil bli behandlet som om de er medlem av EU i en overgangsperiode, jf. [Innst. 196 S \(2018-2019\)](#) som ble vedtatt av Stortinget 14. mars 2019.

Fremtidig avtale

Overgangsordningen sikrer forutsigbarhet og gir regjeringen noe mer tid til å forhandle en fremtidig handelsavtale med Storbritannia mens dagens regime opprettholdes, selv om perioden nå er redusert til 9-10 måneder. Regjeringen uttalte i en [handelspolitisk analyse fra 2016](#) at en slik avtale måtte gi minst like god markedsadgang til Storbritannia som EØS-avtalen, og helst bedre på fisk. Regjeringen skrev den gangen at «*Det er i Norges interesse å opprettholde tollfrihet for industrivarer og forbedre markedsadgang for sjømat som ikke har tollfrihet i dag*». Spørsmålet i et slikt scenario blir om Storbritannia vil be om motytelser, for eksempel bedre markedsadgang for landbruksprodukter enn i dag?

I en [uttalelse fra nærings- og fiskeridepartementet 31. januar 2020](#) bekrefter regjeringen at Norge ønsker å sikre at norske bedrifter og norsk næringsliv får så gode betingelser som mulig, gjennom en omfattende avtale med Storbritannia. Samtidig understreker regjeringen at norske bedrifter må være forberedt på at betingelsene for handelen ikke vil bli like gode som i dag. Næringsminister Nybø uttalte at «*en avtale vil ikke kunne erstatte EØS-avtalen, og norsk næringsliv vil møte økte handelshindre fra 2021*».

Regjeringen skriver i uttalelsen at den vil arbeide for å få på plass gode vilkår for sjømathandel med Storbritannia før overgangsperioden utløper. «*I forhandlingene er det særlig markedsadgang og veterinære handelshindre som vil være viktige for sjømathandelen*», uttalte daværende fiskeri- og sjømatminister Geir-Inge Sivertsen.

Statsministeren har sagt at hun helst vil [kopiere EUs fremtidige handelsavtale med Storbritannia](#). Næringsminister Nybø bekreftet 31. januar at dersom EU og Storbritannia blir enige om regulatorisk samarbeid av betydning for vare- og tjenestehandel, vil Norge prøve å inngå lignende løsninger med Storbritannia. Hvor omfattende en ny avtale kan bli, må ses i sammenheng med den svært korte tiden Norge har til å fremforhandle en ny avtale, og at Norge på enkelte områder er avhengig av løsninger mellom EU og Storbritannia.

Fiskeriforvaltning

Regjeringen skrev i sin uttalelse 31. januar 2020 at på fiskeriområdet er målet å få på plass et nytt avtaleverk som inkluderer Storbritannia som en selvstendig kyststat. Det er spørsmål om gjensidig adgang til hverandres farvann, fastsettelse av kvoter, bytte av kvoter, kontrolltiltak og felles forvaltning mellom Norge, Storbritannia og EU for fellesbestandene i Nordsjøen. I tillegg må Storbritannia inkluderes i kyststatsforhandlingene om norsk vårgytende sild, kolmule og makrell.

Beredskap for «no deal» brexit

Utfordringen for Norge og de andre EØS EFTA-landene vil være den samme som for EU og Storbritannia, nemlig hva som skjer dersom partene ikke blir enig om en ny avtale innen utgangen av overgangsperioden, som nå er redusert til under et år? Dette er en reell utfordring siden noen få måneder er en særdeles kort periode å forhandle en omfattende handelsavtale.

Regjeringen hadde inngått en rekke avtaler med Storbritannia dersom landet hadde gått ut av EU uten en avtale («no deal») ved midnatt til 1. februar. Dette inkluderte avtaler om borgeres rettigheter, handel med varer, samferdsel og fiskeriforvaltning.

Svein Roald Hansen (A) spurte i [Europautvalget i november 2019](#) om disse avtalene ville være relevante dersom man igjen sto overfor et «no deal»-scenario ved utgangen av overgangsperioden (desember 2020). Utenriksministeren svarte den gangen at disse i utgangspunktet *ikke* vil gjelde. På [europautvalgsmøtet i februar 2020](#) presiserte hun at regjeringen ville se på hvordan norske interesser best kan ivaretas hvis det viser seg å ikke være mulig å få på plass de nødvendige avtalene i tide til 1. januar neste år: «*For et sånt tilfelle tar vi sikte på å komme til enighet med Storbritannia om at beredskapsavtalene for «no deal» som vi fikk på plass i fjor, kan brukes*

fram til vi får et mer permanent avtaleverk på plass. Det kan også være behov for å inngå ytterligere avtaler. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med spørsmål om de nødvendige fullmaktene til dette».

Siste utvikling EU-Storbritannia

EU og Storbritannia startet sine forhandlinger om en fremtidig avtale mandag 2. mars. De har frem til 31. desember (ut overgangsperioden) å konkludere og få ratifisert en eventuell avtale.

En noe ulik tilnærming til den overordnede ambisjonen for forhandlingene, og ikke minst den korte tidsfristen, vil medføre svært tøffe forhandlinger.

[EU insisterer i sitt mandat for forhandlingene](#) på britisk tilknytning til EUs standarder innenfor blant annet statsstøtte, konkurranse, arbeidsliv, sosialpolitikk, miljø, klima, og visse skattetiltak mot britisk adgang til EU-markedet (ingen toll, null kvoter). [Den britiske regjeringen, på sin side, legger i sin forhandlingsstrategi](#) større vekt på viktigheten av å ta tilbake kontroll over egne regler og med det muligheten for å fjerne seg fra EUs standardregime: *“Whatever happens, the government will not negotiate any arrangement in which the U.K. does not have control over its own laws and political life. That means that we will not agree to any obligations for our laws to be aligned with the EU’s or for the EU’s institutions, including the Court of Justice, to have any jurisdiction in the U.K.”*

EUs sjefsforhandler, Michel Barniers, opprinnelige utkast til mandat (ingen toll, null kvoter mot en avtale på fisk og en garanti om at Storbritannia ikke undergraver EUs standarder) ble forsterket av EUs medlemsland nettopp på området standarder/regler, eller såkalte «[level playing field stipulations](#)». Det endelige mandatet understreker enda tydeligere enn det opprinnelige utkastet at Storbritannia må følge felles standarder med EU på viktige områder, og at dette må skje «over tid». Dette innebærer implisitt en viss dynamisk utvikling av regelsamarbeidet, noe som er tilfelle i EØS, og noe EU nå insisterer på i en ny rammeavtale med Sveits. Dette er [en prinsipiell tilnærming som ikke er i overenstemmelse med den britiske regjeringens ønske om å ta tilbake kontroll over egne regler](#).

Det knyttes derfor stor spenning til utfallet av forhandlingene og om det vil være mulig å konkludere en omforent avtale på få måneder. Den britiske regjeringen har i forbindelse med lanseringen av sin forhandlingsstrategi vært tydelig på at den allerede nå starter forberedelser til et «no deal»-scenario (ved utgangen av overgangsperioden), og at disse vil tilta fra 1. juli dersom det da viser seg at forhandlingene står stille, og siste halvår derfor må brukes på intensivt «no deal»-beredskap.

At forhandlingene i stor grad vil dreie seg om standarder, regelutforming og regelsamarbeid, er også tydelig i [en ekstra klausul](#) EUs medlemsland har fått inn i det endelige EU-mandatet. Her står det at Storbritannia må opprettholde dagens forbud mot klorvaskede kyllinger (fra USA) hvis de ønsker en handelsavtale med EU. Dette understreker et visst press fra EU om å videreføre sentrale standarder på veterinærfeltet og mht. matsikkerhet. Samtidig har USA uttalt at Storbritannia lettere vil få en omfattende avtale med dem dersom de godtar amerikanske standarder (ofte illustrert nettopp ved klorvaskede kyllinger) og gir avkall på europeiske standarder. Et slikt valg vil gjøre en avtale med EU vanskeligere. Det er kanskje her dilemmaet mellom ønsket om å ta tilbake kontroll over egen lovgivning og ønsket om markedsadgang til det europeiske, amerikanske og globale markedet er størst.

Dette viser at standarder generelt («*level playing field*»), og særlig standarder knyttet til matsikkerhet og veterinærregler, vil stå sentralt, ikke bare i forhandlingene mellom EU og Storbritannia, men også i mulige bilaterale forhandlinger mellom Storbritannia og USA (en [britisk forhandlingsstrategi](#) for disse ble presentert 2. mars) og mellom EU og USA. Her vil det være mulig

krysspress i tre retninger i tre parallelle forhandlingsspor, men hvor kanskje skvisen blir størst for Storbritannia.

I sin strategi for forhandlingene med USA, understreker den britiske regjeringen at den uansett vil beskytte det britiske helsevesenet (NHS) mot private aktører, og at den ikke vil gå på akkord med miljø-, veterinær- eller matsikkerhetsstandarder. Dette vil i utgangspunktet kanskje tilsi en noe tettere tilknytning til europeiske over amerikanske standarder også fremover, men med det tydelige politiske forbeholdet om at regjeringen selv ønsker å sette disse standarden. Samtidig viser [økonomiske analyser fra den britiske regjeringen](#) at gevinsten fra en handelsavtale med USA (+ 0.2 % av BNP) vil være minimal i forhold til kostnadene knyttet til regjeringens egne brexit-forslag (-7.6% til -4.9 % av BNP).

Nord-Irland

[Skilsmisseavtalen mellom EU og Storbritannia](#) legger i praksis opp til én toll- og regulatorisk grense mellom Nord-Irland og resten av Storbritannia, gjennom irske-sjøen. Man har funnet en hybridløsning hvor Nord-Irland formelt og juridisk forblir en del av Storbritanniass tollunion, men i praksis forblir tilknyttet EUs toll og indre markedsregler for varer. Dette innebærer at *Nord-Irland alene* forblir tilknyttet EUs regler i en periode på hele fire år, og at varer fra Storbritannia til Nord-Irland vil måtte kontrolleres. Det nord-irske parlamentet kan så stemme over om den ønsker å fjerne seg fra EUs regelverk etter den perioden.

Forhandlingene mellom EU og Storbritannia om det fremtidige forholdet er forventet å bli svært komplekse og vanskelige pga. Nord-Irland-protokollen (hvilke kontroller og hvilke tollsatser som skal anvendes hvor og når?). Barnier har understreket at [varer til Nord-Irland fra resten av Storbritannia vil måtte sjekkes](#). Dette er stikk i strid med det Boris Johnson tidligere har hevdet (ingen eller få kontroller) og har ført til en viss frykt i EU for at Storbritannia nå [prøver å omgå eller vri seg unna Nord-Irland-protokollen](#). Den irske regjeringen uttalte 25. februar at en handelsavtale med Storbritannia vil være uaktuelt dersom Storbritannia ikke godtar kontroll av varer mellom Storbritannia og Nord-Irland.

Europaparlamentet

Europaparlamentet var i sin behandling av skilsmisseavtalen opptatt av å verne om borgernes rettigheter. Dette preget også parlamentets [uttalelse om de fremtidige forhandlingene](#) selvom et muntlig endringsforslag om å gi EU-borgere i Storbritannia «*a physical document which would show that they enjoy residential status*» ble avvist med knapp margin.

Uttalelsen om det fremtidige forholdet ble vedtatt 12. februar med 543 mot 39 stemmer (69 avsto fra å stemme). Europaparlamentet var, som Rådet (medlemslandene), opptatt av en felles tilnærming til regler og standarder («*a level playing field*»). Dersom Storbritannia skulle velge å ikke følge en slik tilnærming, ba Europaparlamentet Kommissjonen om å “*evaluate possible quotas and tariffs for the most sensitive sectors as well as the need for safeguard clauses to protect the integrity of the EU single market*”.

Europaparlamentet ba også Storbritannia om å beholde et karbonprissystem “*aligned with common standards and targets*” og at forhandlerne må se på muligheten for å knytte det fremtidige britiske kvotehandelsystemet med EUs eget system (som også gjelder for Norge gjennom EØS).

Til slutt satte Europaparlamentet som krav for sin godkjenning av den fremtidige avtalen at en avtale på fisk må være klar innen juni 2020 (som stipulert i den politiske erklæringen fra høsten 2019).

Europeisk helseberedskapssamarbeid mht. koronaviruset

Europautvalget er informert om at utenriksministeren vil orientere om at flere departementer deltar i europeiske fora for beredskapssamarbeid og koordinering og at helse- og omsorgsdepartementet bruker denne deltakelsen aktivt i det nasjonale arbeidet for å håndtere spredning av koronaviruset i Norge.

I bakgrunnen nedenfor fokuserer Stortingets faggruppe for EU/EØS-informasjon på norsk deltakelse i europeisk beredskapssamarbeid og på EUs tiltak så langt. Vi viser også til [helseministerens redegjørelse i Stortinget 10. mars](#). I tillegg refererte utenriksministeren til innsatsen mot koronaviruset i sin [utenrikspolitiske redegjørelse til Stortinget den 5. mars](#). Fokuset var da på det globale perspektivet og norske bidrag til WHO og Koalisjonen for forebygging av epidemier og pandemier (Cepi).

I europeisk sammenheng deltar Norge bl.a. i [Det europeiske smittvernsbyrået](#) som nå publiserer daglig [statistikk for smittesituasjonen](#) for det nye koronaviruset i EU- og EØS-området. Byrået følger situasjonen og gir risikovurderinger og råd til medlemslandene og Europakommisjonen.

Norge har også observatørstatus i EUs Helsesikkerhetskomite som møttes til en [videokonferanse 2. mars](#). På møtet ga deltakerne en oppdatering av situasjonen og smittevernbyrået kom med en oppdatert risikovurdering. Deltakerne diskuterte også beredskaps- og forebyggingstiltak og tilgjengelige behandlinger.

EU vedtok i sin parlaments- og rådsbeslutning fra oktober 2013 om alvorlige helsetrusler over landegrensene å gi Helsesikkerhetskomiteen permanent status. Beslutningen er tatt inn i EØS-avtalen. I [EØS-notatet](#) er det vist til at beslutningen faller utenfor de fire friheter, men at det anses hensiktsmessig å innlemme den i EØS-avtalen. Beslutningen omfatter også tiltak som skal styrke samarbeidet og koordineringen av alle typer alvorlige grensekryssende helsetrusler i EU. Dette omfatter styrking av overvåkningssystem, beredskapsplanlegging og frivillig deltakelse i system for innkjøp av legemidler og medisinsk utstyr. Den gir også Europakommisjonen mulighet til å erklære en helsemessig krisesituasjon bl.a. dersom det oppstår en influensaepidemi med pandemisk potensial og Verdens helseorganisasjon ennå ikke har erklært en pandemi.

[Europakommisjonen har opprettet en koordineringsgruppe](#) med fem kommissærer for å håndtere situasjonen. Målet er å unngå at medlemslandene tar ukoordinerte eller motstridende tiltak som samlet kan forverre situasjonen. Den såkalte Argus-mekanismen som skal sikre koordinering mellom de ulike delene av Kommisjonen og EUs byråer er iverksatt.

EUs helseministre [møttes til ekstraordinært møte 6. mars](#) for å drøfte situasjonen. Ministrene understreket at solidaritet, samarbeid og utveksling av informasjon er viktig for å beskytte folkehelsen. Det var ikke deltakere fra EØS-landene på dette møtet.

Europaparlamentets miljø-, helse- og matsikkerhetskomité [drøftet situasjonen 5. mars](#). Europaparlamentet [publiserte i februar et fakta-ark om situasjonen](#). Europaparlamentet innførte samme uke tiltak som medfører avlysning av alle delegasjonsreiser og ingen eksterne besøkende kan komme inn i Europaparlamentet. Tiltakene gjelder foreløpig til 30. mars. Det ordinære arbeidet i komiteer og plenum går i utgangspunktet som vanlig, men plenumssesjonen 9. – 12. mars blir ekstraordinært avholdt i Brussel og ikke i Strasbourg. Det ble også bestemt at den skulle forkortes ned til bare en dag. I plenum 10. mars var det en debatt om situasjonen. Både det kroatisk formannskapet, Kommisjonen og de politiske gruppene understreket behovet for koordinert innsats, samarbeid og utveksling av informasjon. Det ble vist til at EUs utdanningsministre vil holde en telefonkonferanse for å drøfte hvordan man kan sikre kontinuitet i utdanningen for unge over hele Europa. EUs finansministre vil møtes for å drøfte de økonomiske konsekvensene. Kommisjonen oppfordret parlamentarikerne til å bidra til å gi helse råd og hindre

spredning av falske nyheter. Det ble vist til at EU senere må evaluere erfaringene fra denne krisen og bl.a. vurdere hvilke produkter det er nødvendig å produsere i EU.

EU har altså også startet drøfting av hvordan de økonomiske effektene av koronaviruset skal håndteres. Politico skrev 6. mars at landene vil rammes i ulik grad og på ulike måter. I utgangspunktet er det derfor ikke aktuelt med en felles europeisk løsning. Derimot må det vurderes hvor strengt EUs regler for budsjettunderskudd på maksimalt 3 prosent av BNP og EUs statsstøtteregler skal håndheves. Urusla von der Leyen sa 9. mars at Kommisjonen vil praktisere statsstøttereglene mer fleksibelt på grunn av situasjonen.

EØS-midlene – Polen og Ungarn

EU og EØS EFTA-landene undertegnet en avtale om en ny periode for EØS-midlene (2014-2021) i mai 2016. Formålet er som tidligere å redusere sosiale og økonomiske ulikheter i Europa. Norge skal bidra med om lag 2,8 milliarder euro i perioden. Dette utgjør 97,7 % av bidraget, mens Island dekker 1,6 % og Liechtenstein 0,7 %.

Offentlige myndigheter i giver- og mottakerlandene deler ansvaret for gjennomføringen av ordningene, selv om måten ordningene er lagt opp på legger ekstra mye ansvar hos mottakerlandene.

Norske prioriteringer

Den nye avtalen for 2014-2021 har fem prioriteringsområder, hvorav tre er særlig viktig for Norge:

- **innovasjon, forskning, utdanning og konkurransekraft**
- sosial inkludering, ungdomssysselsetting og fattigdomsbekjempelse
- **miljø, energi, klima og lavkarbonøkonomi**
- kultur, sivil samfunn, godt styresett, fundamentale rettigheter og friheter
- **justis- og innenrikssaker (inkludert migrasjon)**

Det er også tre fond for hhv. kamp mot ungdomsledighet (65,5 mill. euro), for anstendig arbeid (12,5 mill. euro) og for regionalt samarbeid (34,5 mill. euro).

I tillegg til de tre satsingsområdene, har regjeringen også understreket viktigheten av å styrke sivilsamfunnet, forsvare ytringsfriheten og beskytte menneskerettighetsforkjempere og andre utsatte grupper i Europa. «[Norge støtter EUs forsvar av rettsstaten](#)», sa utenriksminister Ine Eriksen Søreide i sin redegjørelse til Stortinget 9. mai 2019, og pekte på at respekt for rettsstatsprinsippene også er en forutsetning for at det indre marked og EØS skal fungere, og avgjørende for samarbeid om justis- og politisaker. Regjeringen vil samarbeide med EU for å påvirke regjeringer som undergraver et uavhengig rettsvesen og Den europeiske menneskerettskonvensjonen. Søreide sa at regjeringen vil være særlig oppmerksomme på sivilsamfunnets kår i Europa.

Det er inngått rammeavtaler med 14 av de 15 mottakerlandene (det er kun Ungarn som gjenstår). Det er også inngått en rekke bilaterale programavtaler med de ulike mottakerlandene. Se oversikt over alle signerte program på [hjemmesiden til EEA Grants](#).

Situasjonen i Polen

[Avtalen med Polen ble klar i desember 2017](#). Polen er det største mottakerlandet av EØS-midler og mottar om lag åtte milliarder kroner i inneværende finansieringsperiode (2014-2021) fordelt på ulike programmer. De fleste programmene er nå ferdig utviklet og avtaler undertegnet. Et siste eksempel er det nye programmet for klima, energi og miljø som ble [lansert i begynnelsen av mars 2020](#). Polen vil gjennom dette programmet motta 165 millioner euro - drøyt 1.7 milliarder kroner - til grønn omstilling i energisektoren, som i hovedsak er basert på kull.

Ett unntak, hvor partene ennå ikke er blitt enige om et program, er justissektoren. Regjeringen [besluttet i februar 2020](#) å ikke skrive under på avtalen med Polen slik den nå er skissert.

Beslutningen ble tatt etter at [Domstolsadministrasjonen hadde valgt å trekke seg](#) fra sin del av det planlagte samarbeidet i justisprogrammet med Polen, og sett i lys av utviklingen i Polen den siste tiden. Statssekretær Audun Halvorsen uttalte at «*dette er et sterkt signal til polske myndigheter som viser bekymringen den norske regjeringen har for utviklingen for rettsstaten og domstolenes uavhengighet i Polen*».

Det planlagte justisprogrammet er på om lag 700 millioner kroner og har tre hovedkomponenter: samarbeid innen kriminalomsorg (om lag 480 millioner kroner), samarbeid mot vold i nære relasjoner (om lag 60 millioner kroner) og domstolsamarbeid (om lag 110 millioner kroner). Foruten Domstolsadministrasjonen, er også Justis og beredskapsdepartementet og Kriminalomsorgsdirektoratet involvert som norske samarbeidspartnere. Partene vil nå på nytt vurdere innretningen av justisprogrammet med Polen.

Denne beslutningen skal ikke påvirke det øvrige samarbeidet med Polen om EØS-midler. Regjeringen mener det fortsatt er hensiktsmessig å fortsette dette, men uttaler, gitt regjeringens bekymring for utviklingen for rettsstaten, at det i gjennomføringsfasen vil bli gjort en løpende vurdering av situasjonen og eventuelle konsekvenser for resten av samarbeidet med Polen gjennom EØS-midlene. Statssekretær Halvorsen understreket at «*Vår støtte til sivilt samfunn vil fortsette*».

Forhandlingene med Polen var vanskelige, og på [europautvalgsmøtet i september 2018](#) redegjorde utenriksminister Søreide for situasjonen i Polen. På spørsmål fra SV uttalte utenriksministeren da: «*Når spørsmålet så kommer om vi vurderer, som Lysbakken spør om, å holde tilbake midler, er svaret på det ja. Det handler rett og slett om at EØS-midlene er en pakke. Man kan ikke bare plukke ut en del og så bli enige om alt det andre – dette er en pakke. Sivilsamfunnsmidlene står, som jeg sa, for omtrent 10 pst. av EØS-midlene i de ulike landene. Det som er dilemmaet med ikke å inngå en avtale, som også da inkluderer sivilsamfunnsmidlene, er nettopp at i mange av de samfunnene der vi ser vilkårene for sivilsamfunnet bli betydelig verre, er EØS-midlene veldig ofte nesten den eneste finansieringen av sivilsamfunnet som finnes. Så det er et dilemma, det skal jeg være ærlig å innrømme, og det er vanskelig å vite hva som i den gitte situasjonen vil være riktig: å ta vekk alt for å markere og da også risikere å ta vekk det lille som er av finansiering av sivilt samfunn*».

Situasjonen i Ungarn

Ungarn er det eneste landet det ikke er signert noen rammeavtale med. Dette skyldes en langvarig uenighet om hvordan midlene til sivilsamfunnet skal administreres. Norge ønsker en uavhengig administrator, mens den ungarske regjeringen ønsker å kontrollere midlene selv. Eriksen Søreide sa i sin [redegjørelse til Stortinget 24. Oktober 2019](#) at «*Det er et ufravikelig prinsipp at forvaltning av EØS-midlene til sivilt samfunn skal skje uavhengig av myndighetene – uansett hvilket land det dreier seg om. Så langt har ikke Ungarn vært villige til å akseptere en løsning som sikrer at forvaltningen av midlene til sivilt samfunn skal skje uavhengig av myndighetene. Giverne – Island, Liechtenstein og Norge – står sammen om dette som et ufravikelig prinsipp*».

Også i forrige periode for EØS-midlene var det uenighet mellom Norge og Ungarn om forvaltningen av midlene. [I 2014 suspenderte derfor regjeringen utbetalingene](#) etter at den ungarske regjeringen flyttet gjennomføringen og kontrollen av den norske støtten ut av sentralforvaltningen. Den norske regjeringen mente dette var et brudd på inngåtte avtaler. [Utbetalingene ble gjenopptatt i desember 2015](#). Vidar Helgesen, som den gang var europaminister, omtaler tiltakene overfor Ungarn i en [artikkel i Morgenbladet 26. april 2019](#), og uttaler: «*I dag snur Ungarn ryggen til Vesten. Jeg er overrasket og skuffet over at det ikke har kommet svar fra EUs institusjoner*».

EU's verktøykasse mot negativ rettsstatsutvikling

Internt i EU drøftes det hvordan den negative rettsstatsutviklingen i visse land skal møtes. Det pågår artikkel 7-prosedyrer mot både Ungarn og Polen, som i ytterste fall kan føre til at de mister stemmeretten i Rådet. Dette krever imidlertid enstemmighet blant medlemslandene, noe som i praksis lammer denne sanksjonsmuligheten.

Flere medlemsland har tatt til orde for nye virkemidler. [Europakommisjonen la 3. april 2019 fram en meddelelse om status](#) for de verktøy som finnes for å beskytte og overvåke rettsstatsprinsippet i EU, og åpnet opp for en bred debatt om hvordan disse virkemidlene kan styrkes. Samme dag åpnet Kommisjonen en ny [rettsstatsprosedyre mot Polen](#) grunnet landets nye disiplinærordning for dommere, som Kommisjonen mener er en trussel mot de polske dommerens og domstolens uavhengighet. Den 5. november 2019 uttalte EU-domstolen at Polens lov som senker pensjonsalderen for dommere [bryter med EU-retten](#). EU-domstolen har tidligere fastslått at den polske loven om å [senke pensjonsalderen for dommere i høyesterett er ulovlig](#).

Ved fremleggelsen av meddelelsen om verktøyene som finnes for å beskytte og overvåke rettsstatsprinsippene i EU, kritiserte Kommisjonens visepresident Frans Timmermans medlemslandene for [ikke å forsvare rettsstatsprinsippene](#) når de i Rådet unngår å konfrontere land som Polen og Ungarn: «*Det finnes fortsatt en motvilje blant medlemslandene om å håndtere vanskelige spørsmål hos hverandre*».

Kommisjonen la frem en ny meddelelse 17. juli 2019 [med en rekke konkrete tiltak](#) for å styrke rettsstatsprinsippet, fordelt over tre søyler: fremme en rettstatskultur, forebygge problemer på rettstatsområdet, og effektive reaksjoner ved overtredelser av rettsstatsprinsippet.

På det allmenne ministerrådet 19. november 2019 [blokkerte Polen og Ungarn felles konklusjoner](#) om evaluering av den årlige rettstatsdialogen. Det daværende finske formannskapet, som hadde dette som en prioritering, foreslo allikevel [konklusjoner](#) som ble støttet (eller ikke protestert mot) av de gjenværende 26 medlemslandene. I [pressemeldingen fra møtet](#) ble det understreket at: *“The conclusions suggest that the current thematic discussions that form part of the Council's rule of law dialogue be developed into a more general annual debate on the state of the rule of law within the EU, covering all member states and capturing positive and negative trends. Member states supporting the conclusions also agree that this yearly stocktaking could make use of the Commission's new annual rule of law reports, whilst calling upon the Commission to closely involve the member states in their preparation.”*

I forslaget til nytt langtidsbudsjett for EU for 2021-2027 har Europakommisjonen også kommet med [forslag til en såkalt rettsstatsmekanisme](#). Mekanismen vil gi EU mulighet til å suspendere, redusere eller avgrense tilgangen til EU-finansiering på en måte som er proporsjonal med type, seriøsitet eller omfanget av manglene med rettsstatssituasjonen i et land. Både Polen og Ungarn har uttalt seg negativt til forslaget.

I et svar på skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Jette Christensen, skrev [utenriksministeren 27. februar 2020](#) at «*Vi følger EU-prosessene (bl.a. artikkel 7-prosedyren) mot Polen tett, og håper fortsatt at disse vil bidra til nødvendige endringer i polsk politikk. Norske myndigheter har gjentatte ganger oppfordret Polen til å samarbeide med EU om disse prosessene. Dette vil vi fortsette med, for vi er overbeviste om at det først og fremst er i EU og gjennom EU-systemets ulike kanaler at det vil kunne legges politisk og juridisk press som polske myndigheter vil lytte til. Jeg tar også dette temaet opp i mine samtaler både med ledere i EU og med mine europeiske kolleger.*»

Andre aktuelle EU/EØS-spørsmål

Følgende saker er ikke satt på dagsorden for møtet, men kan være av interesse for Europautvalget mer generelt.

Forslag til ny klimalov i EU

EU-kommisjonen presenterte i november 2018 sin [visjon for et klimanøytralt EU innen 2050](#). I løpet av 2019 fikk målet om netto nullutslipp av drivhusgasser tilslutning i Europaparlamentet og Rådet. Det vil bli krevende å nå 2050-målet. Med dagens klimapolitikk vil utslippene av drivhusgasser være redusert med 60 prosent sammenlignet med 1990. Skal målet nås må innsatsen og tiltakene i medlemslandene skjerpes betydelig. EU-Kommisjonen vil derfor gjøre målet om klimanøytralt EU innen 2050 juridisk bindende.

Den 4. mars i år la EU-kommisjonen derfor frem [et høringsutkast til en klimalov for EU](#). Høringsfrist er 27. mai 2020. [Den europeiske klimaloven](#) skal sikre at EU når målet om klimanøytralitet. Kommisjonen skal få myndighet til å evaluere hvorvidt utviklingen går i riktig retning og at medlemslandene når klimamålene, bl.a. basert på de nasjonale energi- og klimaplanene og rapportering fra Det europeiske miljøbyrået (EEA). Loven vil gi næringsliv og investorer forutsigbarhet og vise resten av verden at EU vil ta sin del klimaansvaret, ifølge Kommisjonen.

Kommisjonen ønsker økt myndighet til å instruere medlemslandene til å gjennomføre nødvendige klimatiltak og fastsette mer ambisiøse klimamål for EU. Fra 2023 og deretter hvert femte år skal Kommisjonen vurdere om medlemsstatenes utslippsreduksjonene er i tråd med målet om klimanøytralitet og om medlemsstatenes tiltak er tilstrekkelige. Ved behov skal Kommisjonen anbefale skjerping av nasjonale tiltak for å nå klimamålet. Medlemslandene må begrunne hvorfor de eventuelt ikke følger anbefalingen.

Kommisjonen ønsker også å øke sin myndighet ved å kunne vedta delegerte rettsakter for å underbygge klimaloven og skjerpe klimamålene for hele unionen for perioden 2030-2050. [Delegerte rettsakter](#) er bestemmelser som utfyller eksisterende rettsakter. Europaparlamentet og Rådet kan bare gi sitt samtykke til eller avvise delegerte rettsakter. De kan ikke komme med endringsforslag. I Europaparlamentet er det tilstrekkelig med et simpelt flertall som støtter rettsakten, mens det i Rådet er tilstrekkelig med et kvalifisert flertall.

At Kommisjonen ønsker mer myndighet, [blir møtt med motstand](#). Sentral- og østeuropeiske land som ønsker lavere klimaambisjoner, mener klimamålene må fastsettes nasjonalt. Ambisiøse medlemsland, som Danmark, støtter ønske om en sterk Kommisjonen, men understreker samtidig at alle vedtak må ha demokratisk legitimitet. Økt myndighet til Kommisjonen kan derimot [få støtte fra medlemmer i Europaparlamentet](#) som mener kravet om enstemmighet i Rådet er en utfordring for klimapolitikken.

Kommisjonen mener loven ikke er i strid med subsidiaritetsprinsippet, ettersom klimautfordringene ikke kan løses nasjonalt eller lokalt. Forslaget til felles klimalov er også i tråd med proporsjonalitetsprinsippet, mener Kommisjonen. Felles handling er nødvendig for å nå målet om klimanøytralitet.

Kommisjonen skal legge fram et nytt klimamål for 2030 i løpet av 2020 basert på en omfattende konsekvensanalyse. Klimamålet for 2030 vil bli skjerpet fra 40 prosent reduksjon til minst 50 prosent eller opptil 55 prosent reduksjon i utslippet av drivhusgasser sammenlignet med 1990. Når 2030 målet er definert, vil det bli innarbeidet i loven.

Målet om klimanøytralitet innebærer at EU både vil redusere utslippet av drivhusgasser og øke opptaket av drivhusgasser i naturen (skog, jordsmonn, dyrket mark og våtmarker) og med teknologiske løsninger som karbonfangst, -lagring og -bruk (CCS/CCUS). Ifølge Kommisjonen må slike teknologiske løsninger bli «... kostnadseffektive og tatt i bruk».

I løpet av juni 2021 vil Kommisjonen foreslå revidering av kvotedirektivet, innsatsfordelingsforordningen, LULUCF-forordningen, energieffektiviseringsdirektivet, fornybardirektivet og CO₂-utslippskravene til person- og varebiler.

Betydningen for Norge

Norge og Island har inngått avtale med EU om felles oppfyllelse av internasjonale klimaforpliktelser frem mot 2030. Den norske regjeringen meldte i februar inn [et skjerpet klimamål for 2030 under Paris-avtalen](#) «... til minst 50 prosent og opp mot 55 prosent». Her vil vi allerede være på linje med den europeiske klimaloven i den grad denne vil inkludere oppjusterte 2030-mål for EU. Klimaavtalen med EU ble [tatt inn i EØS-avtalen 25. oktober 2019](#) med forbehold om Alltingets samtykke. Alltinget har fortsatt ikke gitt sitt samtykke til at Island går inn i klimaavtalen med EU.

I tråd med klimaavtalen med EU skal Norge utarbeide egne nasjonale energi- og klimaplaner og rapportere om oppnådde resultater til ESA. At Kommisjonen ønsker økt myndighet til å fastsette skjerpede mål og anbefale skjerpede tiltak, kan bli et tema for eventuell videre felles klimaforpliktelser mellom Norge og EU. Revidering av de relevante direktiver og forordninger vil også kunne få konsekvenser for klimaavtalen med EU.

Den grønne vekstrategien

Den europeiske klimaloven er en viktig del av Kommisjonen nye grønne vekststrategi – [The European Green Deal](#). «Den grønne avtalen er Europas mannen på månen øyeblikk,» uttalte kommisjonspresident Ursula von der Leyen under fremleggelsen i desember 2019. Målet er å skape en økonomisk utvikling som både er miljømessig og sosialt bærekraftig. I tillegg til målet om å bli klimanøytralt, ønsker Kommisjonen at EU skal etablere en sirkulær økonomi, være fri for forurensning, sikre økosystemer og biologisk mangfold, samtidig som alle innbyggere skal med.

Polen har fått et [foreløpig unntak fra målet om klimanøytralitet](#) i 2050. Dette handler bl.a. om økonomisk kompensasjon, og Rådet vil ta opp igjen diskusjonene med Polen i juni. Det er allerede signalisert at Polen vil motta en «fair share» av ordningen *Just Transition Mechanism*, som skal bidra til å finansiere EUs grønne vekststrategi.

Diskusjon om minstelønn i EU

Europakommisjonen la 14. januar fram sitt innspill om mulige tiltak knyttet til minstelønn. Den første høringsrunden med arbeidslivets parter ble avsluttet i slutten av februar. Et sentralt spørsmål er om det skal være en lovregulering på EU-nivå. De nordiske fagforeningene er svært kritiske til dette, men var i mindretall under avstemningen om det felles høringssvaret i organisasjonen for europeiske fagforeninger (ETUC). Organisasjonen for europeiske arbeidsgiverorganisasjoner (Business Europe) er tvilende til at Kommisjonen har myndighet til å foreslå en lovregulering. Den andre høringsrunden er ventet å starte 29. april.

[Kommisjonens høringsdokument](#) «a possible action addressing the challenges related to fair minimum wages» har vært på en seks ukers høring. Dette er den første høringen i en prosess i EU hvor Kommisjonen må konsultere partene i arbeidslivet om mulige lovforslag på det sosialpolitiske området. Høringsdokumentet inneholder ingen konkrete forslag, men en begrunnelse av hvorfor det er behov for en regulering og problemene det vil løse. Kommisjonen spør partene om de er enige i virkelighetsbeskrivelsen i dokumentet, og om de sier ja til å forsøke å forhandle fram en avtale om minstelønn på EU-nivå. Dersom partene svarer ja og blir enige om

en avtale, så [kan dette senere opphøyes til et EU-direktiv](#) som medlemslandene må gjennomføre nasjonalt (se [artikkel 155 i EU-traktaten](#)).

For arbeidstakerne er det [European Trade Union Confederation \(ETUC\)](#) som er høringsinstans. 83 prosent av de europeiske fagforeningene stemte for utkastet til hørings svar, hvor man går inn for en videre dialog om regulering av minstelønn, jf. artikkel 155. Imidlertid understrekes det at Kommisjonen i den andre høringsrunden må gjøre det klart hvilken rettslig form initiativet skal ha. Dersom Kommisjonen ønsker at det skal være et direktiv, så må tilnærming og mål komme klart fram.

De tre arbeidsgiverorganisasjonene ([Business Europe](#), [SMEunited](#) og [CEEP](#)) svarte ikke ja til å åpne en dialog. De mener det er for tidlig å konkludere, og ønsker flere detaljer. Business Europe viser også til EU-traktatens [artikkel 153, punkt 5](#) og til avgjørelser i EU-domstolen, spesielt sak [C-268/06](#), som slår fast at Kommisjonen ikke har kompetanse til å introdusere rettslige tiltak for minstelønn. De mener at et direktiv per definisjon gir makt til lovgiver og risikerer å føre til rettsaker.

Både arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene understreker at det er viktig at etablerte systemer der partene i arbeidslivet fastsetter lønnsnivået ikke må undergraves. «*Any EU initiative in this field must strengthen national collective bargaining models and fully respect the autonomy of social partners*», skriver ETUC.

De nordiske fagforeningene var i mindretall i ETUC. Ifølge [Arbete.se](#) er fagforeningene i Danmark, Sverige, Norge og Island de eneste som prinsipielt avviser all politisk innblanding i lønnsfastsettelsen, og de ønsker ikke at Kommisjonen skal gå videre med et lovmessig forslag som skal regulere minstelønn. Ti av de nordiske fagforeningene har derfor sendt et felles brev til Kommisjonen hvor de sterkt beklager ETUCs svar. Det er imidlertid ETUC som er høringsinstans, og brevet fra de nordiske foreningene vil derfor ikke være en del av den formelle høringsprosessen.

I [regjeringens arbeidsprogram](#) for samarbeidet med EU i 2020 står det: «*Verken partene i arbeidslivet eller myndighetene ønsker regler som griper inn i lønnsdannelsen i Norge. Regjeringen har nær kontakt med partene i arbeidslivet om saken, og vil fremme norske synspunkter overfor EUs institusjoner og medlemsland*».

[Politico mener at Kommisjonen har en god mulighet til å få gjennom forslaget](#), dersom de lykkes i å gi de nordiske landene tilstrekkelige forsikringer og greier å overbevise Italia (som heller ikke har minstelønn). Opposisjonen kan heller komme fra store selskaper, som den tyske bilindustrien, som sparer på å produsere deler i Øst-Europa.

Rettsaker

Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 20. mars 2020

Neste møte i EØS-komiteen finner sted 20. mars 2020. *Foreløpig liste* med omtale av EU-rettsaker som EØS-komiteen vil kunne fatte beslutninger om på møtet, ble oversendt Europautvalget 19. februar. Den inkluderte 72 rettsaker, hvorav ni krevde samtykke, mens 63 rettsaker ikke hadde konsekvenser for norsk lovgivning (krevde ikke samtykke og var kun lenket til i EØS-notatbasen). Departementet varslet at fire av samtykkesakene, relatert til tredje energimarkedspakke, kunne bli tatt av listen.

I brev av 5. mars ble *endelig liste* med rettsaker oversendt Europautvalget. *47 av rettsaktene er tatt av listen* - 8 av samtykkesakene og 39 av de andre rettsaktene. De fleste, 31 rettsaker er trukket av EU. Disse gjelder blant annet rettsaker hvor det er behov for tilpasningstekster på grunn av myndighetsoverføring: de fire retningslinjene knyttet til tredje energimarkedspakke,

PRIIPs-forordningen og rettsakter om klasseselskaper. En annen rettsakt som er trukket av EU er en forordning om regler for offshore helikopteroperasjoner, hvor regjeringen ønsker at kun deler av forordningen skal være gjeldende for Norge. Norske myndigheter har trukket én rettsakt: endring av direktivet om gjensidig godkjenning av varer, hvor det også er behov for tilpasninger.

Stortingets faggruppe for EU/EØS-informasjon sendte 19. februar sine [betraktninger av den foreløpige listen](#) til Europautvalget. Vi kommenterer ikke rettsaktene i den endelige listen ytterligere i denne infopakken, men viser til at av de rettsaktene vi valgte å skrive om 19. februar, så er det kun to som ikke er trukket fra den endelige listen 5. mars, og som er relevante for kommende møte i Europautvalget:

- Delegert kommisjonsforordning (2019/981) som *endrer reglene for kapital og kapitalkrav i Solvens II-regelverket* for forsikringsforetak. Det står i EØS-notatet at: *«Det er ikke foretatt fullstendige konsekvensberegninger, men det antas at summen av endringene ikke vil ha store utslag på de fleste foretakenes solvens».*
- Forordning 2019/989 om *avslag på fornyet godkjenning av klorprofam*. Forordningen kan gi utfordringer for potetindustrien i Norge, siden det på det norske markedet ikke finnes alternative preparater for spirehemming av poteter på lager.